

INHOUD

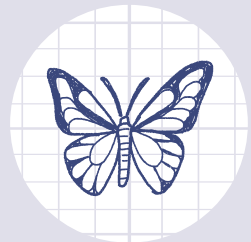
Voorwoord	5
Dieren	7
Natuur	31
Het lichaam	37
Dagelijks leven	49
Vrije tijd	67
Beroepen	73
Landbouw en veeteelt	79
Scheepvaart	85
Oorlog en misdaad	93
Sprookjes en fabels	105
Allerlei	113
Register	124

VOORWOORD

Onze taal is erg rijk aan spreekwoorden, zegswijzen en uitdrukkingen. De meeste zijn al heel oud, maar toch blijven we ze gebruiken. Ook al weten veel mensen niet meer hoe ze ontstaan zijn of wat ze oorspronkelijk betekenden. En dat is eigenlijk jammer, want uit de geschiedenis van de meeste spreekwoorden, zegswijzen en uitdrukkingen kom je heel wat te weten over hoe de mensen vroeger leefden, wat ze dachten, waarin ze geloofden, wat ze leerden van de natuur... Daarom vind je in dit boek niet alleen een verklaring voor een groot aantal spreekwoorden, je vindt er ook hun oorsprong of hoe ze zijn ontstaan. Dankzij de verdeling in categorieën blijft alles heel overzichtelijk. Ben je op zoek naar een specifiek spreekwoord? Blader dan even naar het register achter in het boek en zoek het op met behulp van de verschillende trefwoorden.

DIEREN

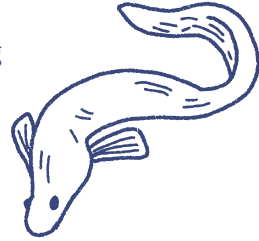

Zo glad als een aal

Geslepen zijn, je uit een lastige situatie kunnen praten

De aal of paling is een vis met een slangachtig lichaam. Net zoals een slang op het land beweegt hij zich al kronkelend door het water. Zijn huid is zo slijmerig en hij kronkelt zo hevig, dat je hem nauwelijks beet kunt pakken. Denk je dat je hem stevig vast hebt, dan glipt hij door je vingers heen. Net als gladde mensen die zaken zo kunnen uitleggen dat ze wegglijpen of ontsnappen uit een moeilijke situatie.

Zo bang als een wezel

Heel bang

De wezel is het kleinste roofdier van Europa. Hij jaagt vooral op muizen, maar ook ratten, konijnen en vogels doodt hij met een beet in de nek. De wezel is zowel overdag als 's nachts op pad, maar toch krijg je hem zelden te zien. Dat komt omdat hij erg schuw is. Zodra hij onraad ruikt, gaat hij er als een pijl uit een boog vandoor. De mensen zeggen dan dat de wezel bang is, maar dat is niet waar. De wezel is alleen maar voorzichtig. Hij heeft veel vijanden, zoals mensen, katten, vossen, uilen en andere roofdieren. Die zijn allemaal te groot om het tegen hem op te nemen. Dus doet de wezel het enige slimme: hij vlucht.

Het hazenpad kiezen

Op de vlucht slaan

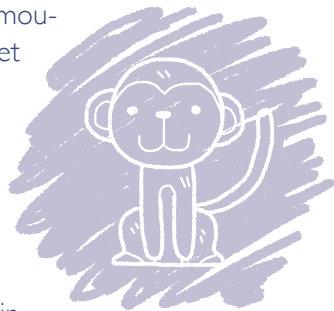
De haas is een schuw dier. Hij leeft op akkers en graslanden, waar maar weinig schuilplaatsen zijn. Maar de haas kan heel snel lopen. Als hij onraad ruikt of hoort, gaat hij er met een snelheid van zo'n 55 km per uur vandoor. Hij volgt de paadjes van platgelopen gras die hij tijdens zijn strooptochten zelf gemaakt heeft: de hazenpaadjes. Zie je iemand die op de vlucht slaat, dan kun je dus zeggen dat hij het hazenpad kiest.

.....

De aap komt uit de mouw

De eigenlijke bedoeling wordt duidelijk

In het circus treden vaak goochelaars op. Heb je wel eens gemerkt dat ze bijna altijd heel wijde mouwen dragen? Vaak zitten die mouwen vol met allerlei attributen die ze nodig hebben voor de trucs die ze tijdens de voorstelling zullen opvoeren. Vroeger, toen goochelaars nog rondtrokken, hadden ze meestal aapjes bij zich die ze uit die mouwen 'toverden'. De toeschouwers waren dan natuurlijk heel verrast, net zoals mensen vandaag verrast zijn als de bedoeling duidelijk wordt.

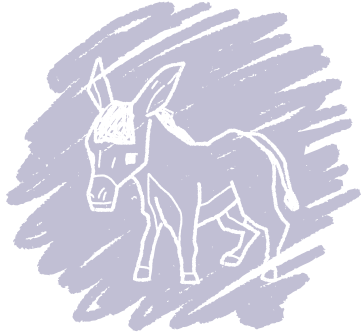

Een ezel stoot zich geen tweemaal aan dezelfde steen

Alleen iemand die dommer is dan een ezel maakt twee keer dezelfde fout

In Afrika wordt de ezel vaak gebruikt als lastdier. Hij legt met zijn last lange afstanden af, zelfs over smalle, steile bergpaadjes die vol stenen liggen. Maar vindt de ezel een paadje te gevaarlijk, dan blijft hij stokstijf staan. Dan mag je nog zo hard aan de teugel rukken, hij zal geen poot meer verzetten. Dat doet hij helemaal niet uit koppigheid of domheid. De ezel wil gewoon geen onnodige risico's nemen. En dat kun je eerder slim noemen!

Leven als kat en hond

Vaak ruzie maken

Een kat en een hond die in hetzelfde huis opgroeien, zijn soms dikke vrienden. Maar over het algemeen kunnen kat en hond elkaar niet luchten. Zodra ze elkaar ontmoeten, begint de hond te blaffen en de kat te blazen. Als de kat dan ook nog eens een hoge rug opzet, is voor de hond de maat vol en vliegt hij op de kat af.

Zij is een domme gans

Zij is een dom meisje

Waarom de mensen de gans dom vinden, is moeilijk te zeggen. Ganzen behoren juist tot de slimste, voorzichtigste en waakzaamste vogels. Hun gehoor, gezichtsvermogen en reuk zijn scherper dan die van de mens. Dat wisten de Romeinen ook. Zij hielden ganzen zoals wij waakhonden houden. En dat ze hun werk goed deden, bewezen de ganzen die de wacht hielden op het Capitool, de beroemdste van de zeven heuvels van Rome. Toen in 390 voor Christus de Galliërs Rome binnenvielen, alarmeerde hun gekwaak de Romeinen, zodat de aanval mislukte.

.....

Hij is zo blind als een mol

Hij kan helemaal niets zien

De mol brengt zijn hele leven onder de grond door. Hij graaft lange gangen, waarin hij op zoek gaat naar regenwormen en andere kleine diertjes. In die ondergrondse gangen is het natuurlijk erg donker. Daarom is een goede neus er veel belangrijker dan goede ogen. Toch is de mol niet echt blind. Hij heeft piepkleine oogjes, die verborgen zitten in zijn vacht. Die oogjes zijn te klein om insecten en andere diertjes te kunnen herkennen, maar hij ziet wel het verschil tussen licht en donker.

.....

DIEREN

Zich ontpoppen als...

Zich ontwikkelen tot...

Misschien ben jij iemand die graag tekent of schildert. Dan bestaat de kans dat je je later ontpopt als een schilder. Net zoals een rups zich ontpopt als een vlinder. Uit de eitjes van een vlinder komen piepkleine larven. Die worden rupsen genoemd. Na een tijdje verpoppen de rupsen zich. Hun huid wordt hard en vormt een stevig omhulsel, de pop. Daarin verandert de rups heel geleidelijk in een vlinder. Zodra die zich he-

lemaal ontwikkeld heeft, barst de pop open en komt de vlinder tevoorschijn. Hij heeft zich dan ontpopt.

Iemand een pluimpje geven

Iemand een complimentje maken

Vogels hebben vaak prachtige veren in felle kleuren. Indianen gebruikten die veren voor hun hoofdtooi. Vooral adelaarsveren waren erg in trek. Ze waren een teken van waardigheid. Ook bij ons staken de mensen veren in hun hoed. Niet als teken van waardigheid, maar omdat ze het mooi vonden. Door iemand een pluim te geven, maak je hem of haar dus mooier.

